



Beslutningsforslag nr. **B 223**

Folketinget 2009-10

Fremsat den 15. april 2010 af Flemming Møller Mortensen (S), Sophie Hæstorp Andersen (S), Vibeke Grave (S), Orla Hav (S), Karen J. Klint (S), Lone Møller (S) og Julie Skovsby (S)

Forslag til folketingsbeslutning

om forbud mod synlighed af tobaksvarer på salgssteder

Folketinget pålægger regeringen at fremsætte forslag til ændring af lov om forbud mod tobaksreklame m.v., således at der bliver forbud mod synlighed af tobak på udsalgssteder. Dette betyder, at tobaks-

varer skal placeres således, at de ikke er synlige for kunderne, f.eks. ved at tobaksvarerne placeres i lukkede skabe eller under disken.

Bemærkninger til forslaget

Formålet med beslutningsforslaget er at nedsætte brugen af tobak i befolkningen generelt og særlig hos børn og unge ved at skabe rammer for sundere adfærd. Det er ikke nok kun at oplyse om de skadelige helbredsmæssige konsekvenser af rygning for at øge sundheden. Oplysning skal følges op af andre tiltag, hvilket også pointeres i Forebyggelseskommissionens rapport fra 2009, hvor et af forslagene er at forbyde synlighed af tobak ved udsalgssteder.

Tobaks skadelige virkninger er velkendte. Rygning er en af de største selvstændige risikofaktorer for øget sygelighed og dødelighed. Tal fra Statens Institut for Folkesundhed (2007) viser, at knap 14.000 mennesker i Danmark i år 2000 døde som følge af rygning, hvilket svarer til 21 pct. af alle dødsfald blandt kvinder og 26 pct. blandt mænd. Uden den tobaksrelaterede dødelighed skønnes levetiden at være 3 år længere for kvinder og 3½ år længere for mænd. Således forventes det, at rygeres levetid forkortes med mellem 5 og 10 år i forhold til ikkerygere.

Udover øget dødelighed er rygning også forbundet med større sygelighed, tab af sygdomsfri leveår og forværring af allerede eksisterende sygdomme. Der ses således en stærkt øget risiko for hjerte-kar-sygdomme, lungekræft og kronisk obstruktiv lungesygdom (KOL): Omkring 23 pct. af alle hjerte-kar-sygdomme og 85 pct. af både lungekræfttilfælde og KOL skønnes at være forårsaget af rygning.

De nyeste tal fra Sundhedsstyrelsen viser, at hver fjerde dansker ryger, og at de lavtuddannede er overrepræsenteret. De fleste rygere starter med at ryge i teenageårene, og det er derfor særlig vigtigt at påvirke unge til ikke at begynde at ryge. Dette bør gøres, ved at samfundet skaber sundere rammer for børn og unge.

Tal fra 2006 viser, at 25 pct. af alle 15-årige ryger, og også her ses en social ulighed, hvor de lavtuddannede både ryger mere og i større grad fortsætter med at ryge. Ved at mindske andelen af unge, der starter med at ryge, kan den sociale ulighed i sundhed dermed også mindskes.

Reklamer har særlig stor indflydelse på unge og er medvirkende til at normgive og øge lysten til et

produkt. Det fremgår af § 3, stk. 1, i lov om forbud mod tobaksreklame m.v. (lovbekendtgørelse nr. 1021 af 21. oktober 2008), at det er forbudt at reklamere for tobak. Dog er der i § 3, stk. 2-4, angivet en række undtagelser, bl.a. at cigaretter og andre tobaksvarer må anbringes neutralt bag ved betalingskasser, barer m.v. Dette betyder, at tobak er synlig og herved i sig selv kan virke som reklame, der især giver unge og borgere, der gerne vil stoppe med at ryge, lyst til at købe tobak. Dette underbygges af, at tobaksindustrien udformer sine produkter med henblik på at benytte produkterne som reklame i sig selv, og at undersøgelser har vist, at synlige tobaksvarer øger lysten til at købe tobak.

Ved at forbyde synlighed af tobak ved udsalgssteder ønskes det, at denne mulighed for indirekte reklame fjernes, således at tobak ikke frister eller gøres til en norm hos børn og unge. Det skal understreges, at forslaget hverken begrænser muligheden for at købe tobak for dem, der ønsker at købe det, eller begrænser udvalget af tobak eller antal udsalgssteder. Der kan være en neutralt udformet prisliste ved udsalgsstedet, hvor forbrugerne kan se priserne.

Ved at mindske unges køb og dermed forbrug af tobak kan det på længere sigt mindske andelen af voksne rygere, der opnå en bedre folkesundhed, og middlevealdere forøges. Et forbud mod synlighed af tobak på udsalgssteder var derfor også en af anbefalingerne i Forebyggelseskommissionens rapport fra foråret 2009. Dog kan der ikke sættes et præcist tal på forventningerne til en øget middlevetid.

Både Island og Norge har i henholdsvis 2001 og 2010 indført et forbud mod synlighed af tobak på udsalgssteder. I Irland og visse steder i Canada, Australien og Storbritannien har man indført lignende tiltag. Erfaringer fra Island viser, at andelen af rygere faldt fra 24 pct. i 2003 til 18 pct. i 2008, hvilket dog skal ses i sammenhæng med andre tiltag.

Forslaget forventes ikke at have væsentlige økonomiske omkostninger ud over de engangsomkostninger, butikkerne har i forbindelse med at skulle placere tobaksvarer i f.eks. skabe eller under disken.

Forslaget lader det være op til det enkelte udsalgssted at bestemme, hvorledes dette gøres bedst.

*Skriftlig fremsættelse***Flemming Møller Mortensen (S):**

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod synlighed af tobaksvarer på salgssteder.

(Beslutningsforslag nr. B 223).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.